

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

EAKR-PROJEKTISUUNNITELMA

Euroopan aluekehitysrahaston osittain rahoittamat projektit

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm	30.03.2012	Diaarinumero	LAPELY/74/07.04/2010
Käsittelijä	Paula Alho	Puhelinnumero	0295 037284
Hakemusnumero	806510	Projektikoodi	A31400
Hakemustyyppi	Muutoshakemus	Tila	Käynnissä (7) 18.06.2012

1. VIRANOMAINEN, JOLLE HAKEMUS OSOITETAAN

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
--

2. PROJEKTI, JOLLE HAETAAN RAHOITUSTA

Projektin nimi	Lapin luontokasvatus- ja tiedotushanke		
Ohjelma	Pohjois-Suomi		
Toimintalinja	2 : Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen		
Projektityyppi	Kehittämiprojekti		
Aloituspäivämäärä	01.10.2010	Päättyispäivämäärä	31.03.2013

3. PROJEKTIN HAKIJAN TIEDOT

Hakijan nimi	Lapin elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskus		
Hakijatyyppe	Valtion viranomainen		
Y-tunnus	2296962-1		
Lähiosoite	Hallituskatu 5 C	Puhelinnumero	020 636 0010
Postinumero	96100		
Postitoimipaikka	Rovaniemi	Faksinumero	016 310 340
IBAN		BIC	
Pankkiyhteys	Nordea	Tilinumero	166030-300189
Web-osoite	http://www.ely-keskus.fi/lappi		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Ari Neuvonen		
Asema organisaatiossa	Luonnonsuojelupäällikkö		
Sähköpostiosoite	ari.neuvonen@ely-keskus.fi	Puhelinnumero	040 8242727
Taloushallinnon vastuuhenkilön nimi	Kaija-Leena Kestilä		
Asema organisaatiossa	Taloussuunnittelija		
Sähköpostiosoite	kaija-leena.kestila@ely-keskus.fi	Puhelinnumero	040 5892397
Projektipäällikön nimi	Päivi Taavo		
Sähköpostiosoite	paivi.taavo@ely-keskus.fi	Puhelinnumero	-
Seurantayhdyshenkilön nimi	Täyd.myöhemmin		
Sähköpostiosoite	etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi	Puhelinnumero	-
Hakemusvaiheen yhteyshenkilön nimi	Päivi Taavo		
Sähköpostiosoite	paivi.taavo@ely-keskus.fi	Puhelinnumero	040 8242727

4. HAKIJAORGANISAATION JA YHTEISTYÖTAHOJEN KUVAUS

4.1 Hakijaorganisaation osuus ja tehtävät projektin toteutuksessa

'' Hakija toteuttaa projektin kokonaan itse

'' Hakija toteuttaa projektin osittain itse ja osittain alihankintana

Ý Hakija toteuttaa projektin osittain itse, osittain alihankintana ja osittain toteutuksesta vastaa yksi tai useampi osatoteuttaja

'' Hakija toteuttaa projektin kokonaan ostopalveluna

4.1.1 Osatoteuttajien määrittely, nimeäminen, Y-tunnukset ja toteutusosuudet (kumppanuus- tai aiesopimukset)

Osatoteuttajan nimi	Metsähallitus/ Lapin luontopalvelut
Y-tunnus	0116726-7
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
<p>Metsähallitus hallinnoi kaikkia luonnonsuojelualueita, ja valtaosaa Lapin maakunnan pinta-alasta. Metsähallituksella on kattava luontokeskusten ketju, jonka tehtävänä on alueiden kestävän käytön edistäminen, retkeilijöiden opastaminen ja positiivisen asenteen luominen luonnonsuojeluluun. Henkilökunnalla on asiantuntemusta luonnonsuojelusta, alueiden kestävästä käytöstä ja luonnon monimuotoisuudesta. Nämä luontokeskukset ja luonnonsuojelualueet sekä asiantuntemus voisivat olla aiempaa tehokkaammin myös opetusikäikässä ja lasten ympäristökasvatuksen oppimisympäristöinä.</p> <p>Metsähallituksen Lapin luontopalvelut osallistuu hankkeeseen tarjoamalla käyttöön henkilökuntansa työpanosta, tietoa sekä luontokeskukset sekä luonnonsuojelualueet oppimisympäristönä.</p> <p>Metsähallitus osallistuu toimenpiteistä hankkeen ohjaus- ja suunnittelutyöhön, työpajatyöskentelyyn, kuntakohtaiseen ympäristökasvatuksen suunnittelutyöhön, sekä aineiston tuottamiseen.</p>	
Osatoteuttajan nimi	Lapin luonnonsuojelupiiri
Y-tunnus	1537031-1
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
<p>Lapin luonnonsuojelupiiri osallistuu projektiin tarjoamalla asiantuntemustaan, ja osallistumalla koulutus- ja infotilaisuuksien vetämiseen. Työpanos on talkootyönä tehtävää luontoissuoritusta.</p>	
Osatoteuttajan nimi	Pelkosenniemen kunta
Y-tunnus	0191866-5
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
<p>Pelkosenniemen kunnan edustaja tarjoaa hankkeelle asiantuntemusta ohjausryhmätyössä sekä luontokasvatuksen yhteistyöryhmässä. Hankkeen verkkosivut tulevat kunnan verkkosivujen yhteyteen.</p>	
Osatoteuttajan nimi	Rovaniemen kaupunki
Y-tunnus	1978283-1
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
<p>Rovaniemen kaupungin edustaja, opettaja ja päiväkotiohjaaja tarjoavat hankkeelle työpanostaan ja asiantuntemustaan ohjausryhmätyöskentelyssä, oppimateriaalin työstämisessä sekä luontokasvatusyhteistyössä. Hankkeen verkkosivut tulevat kunnan verkkosivujen yhteyteen.</p>	
Osatoteuttajan nimi	Kemijärven kaupunki
Y-tunnus	0191717-9
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
<p>Kemijärven kaupungin edustajat (päivähoito ja koulutoimi) tarjoavat hankkeelle työpanostaan ja asiantuntemustaan ohjausryhmätyöskentelyssä ja luontokasvatusyhteistyössä. Hankkeen verkkosivut tulevat kunnan verkkosivujen yhteyteen.</p>	

4.2 Mitkä tahot ovat olleet mukana projektin valmistelussa ja miten?

Hanketta on valmisteltu yhdessä Lapin alueella ympäristökasvattajina toimivien tahojen ja kuntien kanssa yhteisessä suunnittelupalaverissa, lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse käydyissä keskusteluissa eri tahojen kanssa. Toiveita ja kommentteja hankkeen tarpeellisuudesta ja sisällöstä ovat esittäneet Metsähallitus, Lapin luonnonsuojelupiiri, Nuorisokeskus Vasatokka, Lapin yliopisto, Suomen Latu ry:n alajaosto Ounasvaaran latu, Suomen ympäristökasvatusseura ry.

Hanketta valmisteltaessa on hyödynnetty vuosittaisia ympäristökasvatuksen alueellisten yhteistyöryhmien tilanneraportteja sekä Keski-Suomen ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän valtakunnallista ympäristökasvatuksen selvitystä Kestävyyttä katsastamassa (2009).

4.3 Projektin ohjausryhmän suunniteltu kokoonpano

Lapin ELY-keskus; ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, Metsähallitus, Lapin luonnonsuojelupiiri, Rovaniemen, Pelkosenniemen ja Kemijärven kunnat, Biologian ja maantiedon opettajien liiton Lapin piiri, Lapin yliopisto, Lapin 4H-piiri.

4.4 Muut projektit tai projektikokonaisuudet, joihin haettava projekti mahdollisesti liittyy, mukaan lukien rakennerahastoista (ESR ja EAKR) rahoitetut projektit

Maisemanhoidosta työtä Lappiin -hankkeessa kartoitetaan sopivia maisemanhoitokohteita mm. Rovaniemen ja Pelkosenniemen kuntien alueelta. Osa perinnebiotooppien hoitokohteista sopii myös opetuskäyttöön.

Kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeessa kartoitettiin Lapin arvokkaita kulttuuriympäristökohteita (2004 - 2007). Lapin kulttuuriympäristöohjelma -hankkeessa (alk. 2008) kartoitetaan kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusperintöä. Tämän hankkeen avulla pyritään lisäämään lasten ja nuorten tietämystä omasta kotiseudusta ja lähiympäristöstä. Arvokkaat perinnebiotooppi- ja rakennusperintökohteet ovat merkittävä osa kotiseutua. Niitä voidaan hyödyntää opetuskohteina ja vastavuoroisesti niistä tiedottaa tässä hankkeessa.

Lisäksi Pyhä-Luostolle valmistuu 2012 uusi luontokeskus, jossa luontokasvatus otetaan merkittävästi huomioon. Luontokeskuksen näyttely ja toimintamalli toteutetaan EAKR-hankkeena. Keskukseen tulee loistavasti opetustoimintaan soveltuvat tilat. Pelkosenniemi -Lifessa on toteutettu mm. opetuskäyttöön erinomaisesti soveltuva Kilpiaavan luontopolku.

5. PROJEKTIN TARVE JA KYSYNTÄLÄHTÖISYYS

5.1 Mihin tarpeeseen projektilla haetaan ratkaisua?

Ympäristövastuullisen käyttäytymisen syntyyn vaikuttavat merkittävästi lapsuuden myönteiset luontokokemukset. Päiväkotien ja koulujen tarjoama ulko- ja luonto-opetus ovat tärkeässä roolissa tarjoten elämyksiä turvallisessa ympäristössä ja auttaen lasta ja nuorta rakentamaan myönteistä ja arvostavaa luontosuhdetta. Luontokasvatustyö on usein kiinni yksittäisten opettajien ja ohjaajien innostuksesta ja tarmokkuudesta. Kiireen keskellä uusien toimintatapojen omaksumiselle ei jää useinkaan aikaa.

Lapissa monet tahot tekevät ansiokasta luontokasvatustyötä myös koulutusinstituutioiden ulkopuolella, mutta yhteistyö toimijoiden välillä on vähäistä. Ympäristöviranomaiset maakunnissa ja kunnissa ovat asiantuntijoita, Metsähallituksella on koko Lapin kattava luontokeskusten ketju ja asiantunteva opastushenkilökunta. Mm. Pyhä-Luostolle valmistuu 2012 uusi luontokeskus, jossa luontokasvatus otetaan merkittävästi huomioon. Lisäksi kaikilla toimijoilla on runsaasti tietoa Lapin luonnon monimuotoisuudesta ja sen kestävästä käytöstä. Tämä asiantuntemus voi olla aiempaa tehokkaammin lasten ja nuorten käytössä osana päiväkotij- ja kouluopetusta. Kansallispuistojen ja Natura 2000 -alueiden hyödyntäminen retkikohteina tehostaa jo olemassa olevan tiedon ja materiaalin hyödyntämistä ja jakamista sekä tarjoaa syvällisempiä kokemuksia. Luonnossa oppimisesta voi tulla toimintatapa, minkä vuoksi on tärkeää kehittää toimintamahdollisuuksia myös päiväkotien ja koulujen lähiympäristössä.

Ks. liite1.

5.2 Onko projektin tarpeesta ja kysynnästä olemassa esiselvityksiä, ennakoitietoa tms. ja miten sitä on hyödynnetty projektin valmistelussa?

"Ympäristökasvatuksen alueellisten yhteistyöryhmien tilanne" -vuosiraporteista käy ilmi, että Lapin alueelta puuttuvat vielä luontokasvatuksen yhteistyöverkosto ja toiminnan kehittämissuunnitelma. Laaja toiminta-alue, pitkät välimatkat ja resurssien puute ovat osaltaan vaikuttaneet tilanteeseen Lapin maakunnassa. Yhteistyöraporteissa on korostettu myös paikallisen yhteistyön merkitystä. Tarvitaan paikallisen tason yhteistyötä, jotta yhteistoiminta saadaan konkretisoitua.

Kansallisessa kestäväen kehityksen strategiassa on tavoitteena, että kaikilla koulutusorganisaatioilla on oma kestäväen kehityksen mukainen toimintaohjelma vuoteen 2010 mennessä. Tällä hetkellä valtakunnalliseen kyselyyn (Kestävyttä katsastamassa 2009) vastanneista lukioista 30 %:lla ja peruskouluista 25%:lla ohjelma oli laadittu. Ulkoinen sertifikaatti on vain noin 2 %:lla Suomen oppilaitoksista. Ulko-opetuksen määrä vaihteli huomattavasti koulujen välillä. Noin puolessa kouluista ulko-opetusta oli kerran kuukaudessa, ja neljänneksellä kerran lukukaudessa. Sekä koulu- että kuntatasolla pidettiin erittäin tärkeänä yhteistyön lisäämistä sidosryhmien kanssa.

6. PROJEKTIN TOTEUTUSALUE JA KOHDERYHMÄN KUVAUS

6.1 Projektin toiminnan maantieteellinen kohdealue

Maakunnat

Lappi

Seutukunnat

Rovaniemen

Itä-Lapin

Kunnat

Kemijärvi

Pelkosenniemi

Rovaniemi

6.2 Mitkä ovat projektin varsinaiset kohderyhmät ja ovatko kohderyhmään kuuluvat yritykset tiedossa?

Kohderymänä ovat päiväkotij- ja peruskouluikäiset lapset sekä heidän opettajat ja ohjaajat pilottikunnissa, jotka ovat Rovaniemi, Pelkosenniemi ja Kemijärvi. Hankkeessa tuotetut opetuspaketit ja luontokasvatuksen kehittämissuunnitelmat koekäytetään kyseisissä kunnissa. Hankkeen tuotoksia on mahdollista hyödyntää jatkossa myös muissa Lapin maakunnan päiväkodeissa ja kouluissa oppimis- ja opetusmateriaalina. Muihin kuntiin on myös mahdollista toteuttaa myöhemmin omat luontokasvatushankkeet. Hankkeen kohdekouluja ja -päiväkoteja ovat ennalta sovitusti Ounasvaaran ylä-aste (yhdyshenkilö Jouko Koskelainen, Virpi Maunuvaara) ja Korkalovaaran peruskoulu sekä Pelkosenniemen koulu (Anita Leppiniemi-Järvinen)ja päiväkotij (Pasi Kuusela).

6.3 Mitkä ovat projektin varsinaisten kohderyhmien lisäksi sellaiset välilliset kohderyhmät ja muut tahot joihin projektin toiminta kohdistuu?

Kaikki lappilaiset päiväkotij- ja peruskouluikäiset lapset, opettajat ja koulutusorganisaatioiden ulkopuolella luontokasvatustyötä tekevät voivat halutessaan hyödyntää luontokasvatusmateriaalia kuntien verkkosivujen kautta. Projektijin hankittava oppimisvälineistö jää kuntijin luontokasvattajien käytettäväksi projektijin päättyessä.

6.4 Projektijin osallistuvien yritysten arvioitu lukumäärä yhteensä

6.5 Projektijin osallistuvien muiden organisaatioiden arvioitu lukumäärä

6.6 Miten projekti edistää alueellisen EAKR-toimenpideohjelman tavoitteita?

Toimenpideohjelman toimintalinjan 2 tavoitteista hanke edistää alueellista verkostoitumista, tiedonvälityksen kehittämistä, kestäväää kehitystä sekä ympäristötietoisuuden lisäämistä verkostoitumalla (1. teemahaku).

Alueellista verkostoitumista luontokasvatuksessa edistetään muodostamalla luontokasvatuksen yhteistyöryhmä kullekin projektialueelle. Yhteistyöryhmä ohjaa luontokasvatuksen toimintamallien kehittämistä. Sen muodostavat monella eri tasolla toimivat luontokasvattajat: opettajat, viranomaiset, yhdistykset ja järjestöt. Ympäristötietoutta omasta kotiseudusta lisätään hankkeessa toteutettavien opetuspakettien avulla.

Hankkeen verkkosivuille laaditaan ja kootaan oppimateriaalia. Sivut toimivat tiedonvälittäjinä kaikkien luontokasvatustyötä tekevien tahojen välillä. Sivuille kerätään lappilaisten luontokasvattajien yhteystiedot. Toimintaa ja tiedonvälitystä kehitetään luontokasvatuksen yhteistyöryhmissä sekä ohjausryhmässä. Verkkosivut tulevat yhteistyökuntien verkkosivujen yhteyteen, jolloin tuotettu tieto ja oppimateriaali on helposti saatavilla myös hankkeen päätymisen jälkeen.

Yhteistyöverkosto tukee toimillaan kestävän kehityksen tavoitteita pitkällä aikavälillä. Hankkeen toimenpiteet (tietoiskut, opetuspaketit, verkkosivut) kannustavat lapsia ja nuoria, opettajia, ohjaajia, kouluja, päiväkoteja, yhdistyksiä, yrittäjiä toimimaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

6.7 Miten projekti edistää muiden kansallisten ja maakunnallisten ohjelmien tavoitteita?

Hankkeen toimenpiteet tukevat Lapin maakuntaohjelman (2007-2010) toimintalinjan tavoitetta luonnonvarojen kestävästä käytöstä, viihtyisän ja terveellisen ympäristön luomisesta ja biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden turvaamisesta pitkällä aikavälillä lisäämällä lappilaisten lasten ympäristötietoutta ja vastuullista suhtautumista luontoon.

Hanke tukee kansallisen kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen strategiaa ja toimeenpanosuunnitelman tavoitteita (2006-2014) vahvistamalla paikallistason yhteistoiminnallisuutta, laajentamalla oppimisympäristöjä lähiluontoon ja luonnonsuojelualueille sekä edistämällä kestävän kehityksen periaatteiden tuntemusta kouluissa ja päiväkodeissa.

Valtioneuvoston luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiassa (2006-2016) on ollut opetuksen ja kasvatuksen osalta tavoitteena kehittää yhteistyötä alueellisten elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten, Metsähallituksen luontokeskusten ja oppilaitosten välillä sekä lisätä oppilaiden ymmärtämystä ihmisen vaikutuksesta luonnon monimuotoisuuteen sekä tietämystä luonnon kestävästä käytöstä. Hanke edistää näitä tavoitteita kuntakohtaisten luontokasvatuksen yhteistyösuunnitelmien avulla sekä tiedottamisen ja opetuspakettien kautta.

Vuosi 2010 on kansainvälinen biodiversiteettivuosi, jonka tavoitteena on muun muassa lisätä tietoutta luonnon monimuotoisuudesta.

7. PROJEKTIN TAVOITTEET, TULOKSET JA VAIKUTUKSET

7.1 Mitkä ovat projektin tavoitteet, projektin arvioidut tulokset ja vaikutukset ja kuka niitä hyödyntää?

Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten luontotietoutta sekä tietoisuutta omasta kotiseudusta kehittämällä paikallisen tason yhteistyötä, oppimisympäristöjä, -välineitä ja -materiaaleja. Hankkeessa luodaan pysyviä yhteistyömuotoja luontokeskusten, ympäristöviranomaisien, koulujen ja päiväkotien välille ja kehitetään hyviä luontokasvatuksen ja ympäristö-opetuksen käytäntöjä sekä edistetään niiden leviämistä maakunnassa. Hankkeessa lisätään luonnossa oppimisen mahdollisuuksia päiväkotien ja koulujen lähiympäristössä.

Hankkeessa muodostetaan pysyvä luontokasvatuksen yhteistyöverkosto ja laaditaan toiminnan kehittämissuunnitelma, joka päivitetään lukuvuosittain. Suunnitelma voidaan hyödyntää koko Lapissa.

Päiväkoti- ja peruskouluikäisille lapsille kootaan omat oppimispaketit. Päiväkotien ja koulujen oppimisympäristöt laajenevat. Hankkeella edistetään myös kuntakohtaisten opetussuunnitelmien

toteutumista.

Hanke helpottaa opetuksen suunnittelua ja käytäntöä, kun tarjolla on opetusmateriaalia ja tukea luontoopetukseen. Luontokasvatuksen verkkosivut lisäävät yleistä luontotietoutta ja toimivat tiedonvälityskanavana.

Pitkällä aikavälillä hyötyjiä on varsinaisten kohderyhmien lisäksi muitakin kuten luonnonsuojelu- ja ympäristöviranomaiset.

Ks. liite 2.

7.2 Kuinka monta uutta työpaikkaa projekti saa aikaan?

Tavoite	0 kpl	joihin työllistyy naisia	0 kpl
---------	-------	--------------------------	-------

7.2.1 Uusista työpaikoista tutkimus- /tutkimus- & kehitystyöpaikkoja?

Tavoite	0 kpl	joista naisten työpaikkoja	0 kpl
---------	-------	----------------------------	-------

7.3 Kuinka monta uutta yritystä projekti saa aikaan?

Tavoite	0 kpl	joista naisten perustamia	0 kpl
---------	-------	---------------------------	-------

7.4 Mitkä ovat projektin laadulliset vaikutukset kohderyhmään ja toimintaympäristöön ja miten niitä arvioidaan?

Ympäristö- ja luontotietouden taso kasvaa kaikissa kohderyhmissä. Opetuspaketit helpottavat opettajien työtä. Opettajien ja ohjaajien tieto lähialueella sijaitsevista luontokohteista, sen lajistosta ja tehdyistä hoitotoimenpiteistä lisääntyvät. Lasten ja nuorten tietoisuus ja arvostus omaa lähiympäristöä kohtaan kasvavat. Tämä edesauttaa myös yleisten ympäristön- ja luonnonsuojelun tavoitteiden toteutumista pitkällä aikavälillä. Mittari: Ulko-opetuksen määrä ja laatu. Kyselytutkimus kouluissa. Arviointi ohjausryhmässä.

Kestävän kehityksen periaatteiden mukainen toiminta päiväkodeissa ja kouluissa lisääntyy. Useampi lappilainen päiväkotijoukko ja koulu lähtee mukaan kestävän kehityksen mukaiseen toimintaohjelmaan ja voi hakea tästä ulkoisen tunnuksen. Luontotietoisuuden ja kestävän kehityksen mukaisen toiminnan lisääntyminen kouluissa ja päiväkodeissa parantaa myös toimintaympäristön laatua ja pitemmällä aikavälillä lasten ja heidän ohjaajien yleistä hyvinvointia. Tuloksia voidaan mitata esim. kestävän kehityksen mukaisten toimintaohjelmien valmistumisella, vihreä lippu ja ympäristösertifikaatti -ohjelmiin liittyvien koulujen määränä. Pidemmällä aikavälillä tulos näkyy lasten ja nuorten toimintatavoissa ja hyvinvoinnissa.

Yhteistyö ympäristökasvatuksessa lisääntyy. Oppimisympäristön laajentuminen yhteiskuntaan. Mittari: Arvioidaan ohjausryhmässä, ulko-opetuksen määrä kouluissa. Pysyvän yhteistyöryhmän syntyminen. Verkkosivujen kävijämäärät.

7.5 Onko projektilla tasa-arvovaikutuksia:

Yei tasa-arvovaikutuksia

7.6 Onko projektia suunniteltaessa tehty sukupuolivaikutusten arviointi? Jos on, mitkä ovat arvioinnin tulokset?

ei ole tehty

7.7 Onko projektilla vaikutuksia ympäristöön? Jos on, minkälaisia vaikutuksia ?

Luontotietouden kasvun myötä arvostus omaan lähiympäristöön lisääntyy. Yhteistyö koulujen ja päiväkotien ulkopuolisten tahojen kanssa helpottaa opettajien työskentelyä ja tuo vaihtelua koulu- ja päiväkotiarkeen. Projektin vaikutukset ympäristöön ja luontoon näkyvät osittain vasta todella pitkällä aikavälillä ja tulevaisuudessa, kun ympäristövastuullisuuden kasvatetut lapset ja nuoret toimivat tahoillaan luontoa ja ympäristöä kunnioittaen sekä luonnonarvoja vaalien. Pidemmän aikavälin välillisiä vaikutuksia ovat esim. energiatehokkuuden parantuminen, jätteiden määrän väheneminen, hyötykäytön ja kierrätyksen lisääntyminen ja energia- ja materiaalitehokkuus. Kasvatusvastuun omaavat tahot voivat omilla toimintatavoillaan ja esimerkillään saada aikaan nopeastikin näitä hyviä ympäristövaikutuksia ottamalla ympäristöystävällisemmät toimintatavat käyttöön omissa toimintaympäristöissään. Lapset ja nuoret omaksuvat uudet toimintatavat nopeasti, ja toivon mukaan soveltavat oppimaansa myös kotiooloissa ja tulevaisuudessa. Pitkällä aikavälillä voidaan odottaa hankkeen tulosten näkyvän myös positiivisessa suhtautumisessa maisemiin, kulttuuriympäristöihin ja Natura 2000 kohteisiin sekä yleensä ottaen luonnon monimuotoisuuteen.

7.7.1 Ympäristövaikutukset

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste				Sanallinen selitys
	Haitallinen	Neutraali	Vähäinen myönteinen	Merkittävä myönteinen	
Vaikutuksen ilmastonmuutokseen					
- energiatehokkuuden parantumiseen	..	ý	..	..	
- uusiutuvien energialähteiden käytön lisääntymiseen	..	ý	..	..	
- ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentämiseen	..	ý	..	..	
- fossiilisten hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen	..	ý	..	..	
Vaikutukset päästöihin					
- vesistöön	..	ý	..	..	
- maaperään	..	ý	..	..	
- ilmaan	..	ý	..	..	

Vaikutukset kulutukseen ja tuotantoon					
- jätteiden määrän vähentämiseen	..	ý	..	..	
- hyötykäyttöön ja kierrätykseen	..	ý	..	..	
- energia- ja materiaalitehokkuuteen	..	ý	..	..	
- paikallisten uusiutuvien raaka-aineiden ja palvelujen käyttöön	..	ý	..	..	
Vaikutukset luonnonolosuhteisiin ja yhdyskuntiin					
- maisemaan	..	ý	..	..	
- kulttuuriympäristöön	..	ý	..	..	
- luonnon monimuotoisuuteen	..	ý	..	..	
- Natura 2000 ohjelman kohteisiin	..	ý	..	..	
Vaikutukset ihmisiin					
- elinoloihin ja viihtyvyyteen	..	..	ý	..	Yhteistoiminta ja ulkona tapahtuvan opetuksen määrän lisääminen tuovat vaihtelua kouluarkeen
- terveyteen	..	..	ý	..	Luonnon opetus- ja virkistyskäytön lisääminen edistää kohderyhmien hyvinvointia niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.
- turvallisuuteen	..	ý	..	..	
Vaikutukset liikenteeseen					
- henkilöautoliikenteen kasvun hillitseminen	..	ý	..	..	
- kuljetustarpeen vähenemiseen	..	ý	..	..	
- logistiikan tehostamiseen	..	ý	..	..	
- joukkoliikenteen tai kevyen liikenteen osuuteen	..	ý	..	..	
Vaikutukset tutkimiseen ja koulutukseen					
- ympäristöteknologiaan	..	ý	..	..	
- ympäristöjärjestelmien käyttöönottoon	..	ý	..	..	
- ympäristöosaamiseen ja tietoisuuteen	..	..	..	ý	Luontotietous ja tietämys kotiseudusta lisääntyvät.

8. PROJEKTIN TOIMENPITEIDEN JA TUOTTEIDEN KUVAUS

8.1 Mitkä ovat projektin keskeiset toimenpiteet?

Verkkosivujen luominen ja ylläpito (ELY-keskus, kunnat).

Sivuille kootaan kunkin seutukunnan luontokasvatustoimijat saman linkin taakse. Toimijoiden yhteistyöllä verkkosivuille tuotetaan tehtäväpaketit erilaisiin elinympäristöihin liittyen sekä seutukunnittain luonnonsuojelualueet, retkikohteet, niissä tehtävät luonnonhoitotyöt. Päivitys- ja ylläpitovastuu kunnilla.

Yhteistyöverkoston luominen (Kaikki toimijat)

Luontokasvatuksen kehittämissuunnitelma (Kaikki toimijat)

Työpajat (ELY-keskus, Metsähallitus, Lapin luonnonsuojelupiiri)

Hankkeen vetäjä järjestää opettajille ja ohjaajille suunnatun työpajapäivän hankkeen alku- ja loppuvaiheessa. Luonto-opetuksen hyvistä käytännöistä tarjotaan täsmäkoulutusta kohdekunnissa (tietoiskut, Lapin luonnonsuojelupiiri).

Kansainvälinen luontokasvatuksen seminaari (ELY-keskus, Metsähallitus)

Järjestetään projektin alkuvaiheessa. Kutsutaan naapurivaltioista luontokasvatuksen osaajia ja hyödynnetään heidän kokemuksiaan omien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tiedottaminen mediassa (ELY-keskus, koordinaattori)

Opetuspaketit päiväkotij- ja peruskouluikäisille (ELY-keskus, Rovaniemen kaupunki, Metsähallitus)
Opetuspaketeissa teemoina ovat luonnon monimuotoisuus, yleinen ympäristötietous ja luonnonhoito.

Hanke-esite (ELY-keskus, Metsähallitus, kunnat)

Ks. myös liite 3.

Tutkivan oppimisen syventäminen ja levittäminen, koulutusten avaaminen sekä Keke-ohjelman pilotointi. Ks. liite 4. projektimuutokset, kohta lisätietoja.

8.2 Projektissa kehitettävät uudet tuotteet (opetusmateriaalit, menetelmät, ohjelmat yms.), palvelut ja toimintatavat sekä työsuunnitelma niiden kehittämiseksi

Luontokasvatuksen verkkosivut, joille kootaan luontokasvatukseen liittyvää paikallista ja valtakunnallista tietoa opettajille ja luontokasvattajille. Sivuille tuodaan seutukunnittain luontokasvatustyötä tekevien tahojen yhteystiedot, mahdolliset opetuskohteet sekä luontokasvatuksen tapahtumakalenteri. Linkkien takaa löytyy tietoa luonnon monimuotoisuudesta, kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesta toiminnasta ja luonnonsuojelusta. Verkkosivuista kehitetään pysyvä tiedonlähde- ja oppimisympäristö, ja niiden

toteutustavasta ja päivitysvastuusta sovitaan ohjausryhmässä. Sivut perustetaan kuntien verkkosivujen yhteyteen, jotta hankkeessa tuotettu oppimateriaali ja tieto pysyy helposti saatavilla hankkeen päättymisen jälkeenkin.

Hankkeessa tuotetaan oppimispaketit lähiympäristön luonnon tarkkailuun ja seurantaan. Materiaalia tuotetaan sekä luonnonympäristöstä että rakennetusta ympäristöstä. Päiväkotikäisten oppimispaketti sisältää mm. erilaisia kuvakortteja (esim. käpy, harakka, koivu), joissa esiintyviä asioita voidaan lähiluonnossa käydä tunnistamassa ja etsimässä. Peruskouluikäisille tuotetaan enemmän tekstipohjaista materiaalia, ja suunnitellaan opetuskokonaisuuksia, joissa hyödynnetään koulujen ulkopuolella olevia luontokohteita ja -keskuksia.

Hankkeessa julkaistaan luontokasvatuksen kehittämissuunnitelma. Tämä on tukena kunnan ja koulujen kestävä kehityksen ohjelmissa ja opetussuunnitelmien laadinnassa.

8.3 Projektin pysyvät vaikutukset; (miten juurrutetaan pysyväksi toiminnaksi)?

Luontokasvatuksen yhteistyöryhmät ovat pysyviä ja jatkavat toimintaansa hankkeen jälkeen päivittämällä luontokasvatuksen kehittämissuunnitelman vuosittain. Kerran laaditun suunnitelman jälkeen, sen päivittäminen on vaivattomampaa. Paikallisten yhteistyöryhmien kokoonkutsumisen vastuutahona ovat omalta osaltaan kunnat. Alueellisen yhteistyöryhmän kutsuu vuosittain koolle ELY-keskus. Ohjausryhmässä todetaan hankkeen pysyvät vaikutukset mm. tulosten mittaamiseen käytettyjen mittareiden avulla.

Verkkosivujen materiaali on vapaasti käytettävissä erilaisissa koulutus- ja opetustapahtumissa. Samoin julkaistua materiaalia on saatavissa kaikilta hankkeen toimijoilta. Hankkeen verkkosivut perustetaan kuntien verkkosivujen yhteyteen, jolloin sivut pysyvät toiminnassa hankkeen jälkeenkin.

Hankkeessa laaditut opetuspaketit ja -materiaali ovat kasvattajien vapaasti käytettävissä. Välineistö jää kuntiin, ja on sieltä lainattavissa eri kasvatustahojen käyttöön hankkeen jälkeen. Koulujen ja toimijoiden välinen yhteistyö jatkuu, opetuksen tueksi on mahdollista saada myös koulujen ja päiväkotien ulkopuolista asiantuntijoita (yhteystiedot verkkosivuilla).

8.4 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan projektin päättymisen jälkeen?

Maakunnallinen yhteistyöryhmä kokoontuu vuosittain, kehittää toimintaa ja päivittää maakunnallista luontokasvatuksen kehittämissuunnitelmaa

Paikalliset yhteistyöryhmät kehittävät paikallista toimintaa ja päivittävät paikallisia luontokasvatuksen kehittämissuunnitelmia. Yhteistyöryhmiin otetaan uusia jäseniä, mikäli halukkaita ilmenee.

Luontokasvatusverkosto laajenee. Muodostuneita verkostoja pidetään yllä jatkamalla aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden välillä

Ammattikasvattajat hyödyntävät projektin aikana oppimiaan menetelmiä ja voivat välittää hyviä käytäntöjä kollegoilleen.

Oppimateriaalit luontokasvatuksen toteuttamiseen ovat saatavilla pedanet-sivuilla ammattikasvattajille ja muille asiasta kiinnostuneille, pedanet-sivuista vastaavat päivittävät sivuja tarvittaessa

9. PROJEKTIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

9.1 Vuosittain eritelty toiminnan kuvaus toimenpiteiden toteutuksesta, vastuista ja projektin vaiheistamisesta

2010

Projekti käynnistyy.

Tiedotetaan hankkeen alkamisesta ja tavoitteista mediassa sekä kohdekuntien päiväkodeissa ja kouluissa (ELY-keskus, koordinaattori).

Ohjausryhmän kokoonkutsuminen ja tehtävien antaminen (ELY-keskus, koordinaattori).

Aloitetaan kohdekuntien päiväkotien ja koulujen lähiluonto-opetuskohteiden kartoitus (ELY-keskus, Is-yksikkö)

Kootaan ja tuotetaan materiaalia luontokasvatuksen verkkosivuja varten. Tuotetaan materiaalia opetuspakettien sisältöä varten (ELY-keskus, muut toimijat sovituilta osin).

Koordinaattori kutsuu koolle luontokasvatuksen maakunnallisen yhteistyöryhmän, johon kuuluu monipuolisesti erilaista luontokasvatustyötä tekeviä tahoja kuten edustajia kunnista, ELY-keskuksesta, Metsähallituksesta, Lapin luonnonsuojelupiiristä sekä kasvatusalan ammattilaisia ja asiantuntijoita eri organisaatioista (täydennetään tarvittaessa hankkeen aikana sopivilla tahoilla). Maakunnallinen yhteistyöryhmä on muodostuvan verkoston pysyvä ja jatkossakin vuosittain kokoontuva osa. Kunnat kokoavat omat paikalliset yhteistyöryhmänsä, joista on edustajat myös maakunnallisessa yhteistyöryhmässä. Toimijoiden kanssa aloitetaan yhteistyössä luontokasvatuksen kehittämissuunnitelman laatiminen (ELY-keskus + kaikki toimijat).

Tiedotetaan mediassa hankkeen alkamisesta ja päämääristä.

2011

Tuotetaan materiaalia verkkosivuille (kaikki toimijat) sekä opetuspaketteja varten (ELY-keskus, Metsähallitus, Rovaniemen kaupunki). Pilotoidaan opetuspaketit kohdekuntien päiväkodeissa ja kouluissa (lähiympäristöissä, luonnonsuojelualueilla, luontokeskuksissa - syyslukukausi 2011, kevätlukukausi 2012)

Hanke-esitteen suunnittelu ja julkaisu (ELY-keskus, Metsähallitus, kunnat).

Kansainvälinen luontokasvatusseminaari (ELY-keskus), johon kutsutaan käytännön asiantuntijoita rajanaapurivaltioista. Seminaarissa pyritään tuomaan esiin eri maiden hyviä käytäntöjä ja kokemuksia luontokasvatuksessa. Parhaiden käytäntöjen selvittäminen ja hyödyntäminen edistää hankkeen omien tavoitteiden saavuttamista. Seminaarin antia hyödynnetään myös maakunnassa järjestettävässä työpajassa. Maakunnan laajuinen työpaja (ELY-keskus, Metsähallitus): Kootaan maakunnan luontokasvatusta tekevät tahot yhteen. Järjestetään opettajille ja ohjaajille suunnattu työpajapäivä, jossa levitetään tavoitteiden mukaisesti luontokasvatuksen ja luontopedagogiikan hyviä käytäntöjä maakunnassa sekä edistetään alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista.

Tietoiskut kohdekunnissa paikallisissa työryhmissä määritellyistä teemoista (Lapin luonnonsuojelupiiri).

Tiedotetaan mediassa hankkeen etenemisestä (ELY-keskus, Koordinaattori).

Laaditaan väliraportti (ELY-keskus, Koordinaattori).

2012

Pilotoidaan opetuspaketit kohdekuntien kouluissa ja päiväkodeissa (ELY-keskus yhdessä opettajien ja ohjaajien kanssa).

Kerätään hankkeen seurantakyselyn (ks. kohta 9) tulokset kohdekunnista ja kouluista (ELY-keskus, Koordinaattori). Niissä päiväkodeissa ja kouluissa, joissa hankkeen tuottamia materiaaleja, välineitä ja luontokasvatusmenetelmiä on sovellettu, tehdään kyselytutkimus, jonka pohjalta voidaan arvioida tavoitteiden onnistumista. (ELY-keskus, koordinaattori)

Järjestetään maakunnallinen päätöstyöpaja, jossa levitetään ympäristökasvatuksen hyviä käytäntöjä sekä tiedotetaan hankkeen alustavista tuloksista (ELY-keskus, Metsähallitus).

Arvioidaan paikallisissa yhteistyöryhmissä luontokasvatusyhteistyön toimivuutta ja toteutumista hankkeen aikana. Laaditaan sen pohjalta lopullinen luontokasvatuksen kehittämissuunnitelma ja kutsutaan alueelliseen yhteistyöryhmään siitä vielä mahdollisesti puuttuvat, oleelliset tahot. ELY-keskus vastaa koolle kutumisesta jatkossa. (Kaikki toimijat).

Tiedotetaan hankkeen toteutumisesta ja tuloksista mediassa (ELY-keskus, Koordinaattori).

Järjestetään luontokasvatukseen liittyvää koulutusta ammattikasvattajien tarpeen mukaan, koulutusta tarjotaan myös muille kuin pilottikunnille. Keke-ohjelma pilotointi yläkoulussa.

2013

Tiedotetaan hankkeen toteutumisesta ja tuloksista mediassa (ELY-keskus, Koordinaattori).

Projektin yhteenveto sidosryhmien kanssa ja arviointi.

Laaditaan loppuraportti (ELY-keskus, Koordinaattori).

9.2 Tiivistelmä projektista Internetin tietopalvelua varten (tavoitteet, toimenpiteet, tulokset)

Hankkeen tavoitteena on lisätä lappilaisten lasten ja nuorten tietämystä luonnosta, omasta kotiseudusta, luonnon monimuotoisuudesta ja sen kestävästä käytöstä kehittämällä oppimisympäristöjä, -välineitä ja -materiaalia sekä lisätä yhteistyötä paikallisella tasolla oppilaiden, opettajien ja koulutusorganisaatioiden ulkopuolisten tahojen välillä. Tavoitteena on edistää kestävä kehityksen mukaista toimintaa päiväkodeissa ja kouluissa.

Hankkeessa tehdään luontokasvatuksen verkkosivut, jotka toimivat tiedonvälityskanavana sekä informaation lähteenä. Sivustolle kerätään olemassa olevaa materiaalia ja tuotetaan uutta lappilaisesta ja paikallisesta näkökulmasta.

Hankkeessa järjestetään kansainvälinen seminaari ja työpajamuotoiset info- ja koulutustilaisuudet luontokasvatuksesta vastaaville tahoille. Tilaisuuksissa levitetään luontokasvatuksen hyviä käytäntöjä (esim. luontopedagogiikan menetelmiä, luonnon monimuotoisuus, kestävä kehityksen mukainen toiminta jne.) sekä edistetään alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista. Lisäksi kouluissa ja päiväkodeissa järjestetään tietoiskuja ja koulutusta kestävä kehityksen työkalujen käyttöönotossa.

Hankkeessa muodostetaan paikallisen tason luontokasvatuksen yhteistyöryhmät Rovaniemen ja Pelkosenniemen kuntiin. Paikallisen tason yhteistyöryhmistä valitaan edustajat toimimaan osana myös hankkeessa luotavaa alueellista yhteistyöverkostoa, johon kuuluu laajemmalti luonto-, ympäristö- ja kasvatusalan ammattilaisia ja osajia. Yhteistyöryhmät ovat pysyviä ja jatkavat toimintaansa hankkeen päättymisen jälkeen. Kunnat kutsuvat vuosittain koolle omat paikalliset yhteistyöryhmät ja ELY-keskus alueellisen yhteistyöverkoston edustajat.

Hankkeessa laaditaan opetuspaketit päiväkotien ja peruskouluikäisille lapsille. Paketteja voidaan soveltaa opetuksessa niin koulujen ja päiväkotien lähiympäristössä kuin kauempana luonnonsuojelualueilla. Projektiin hankitaan molempiin kuntiin gps-laitteet, mikroskoopit ja kiikareita avuksi luontokasvatukseen ja luonnon havainnointiin. Laitteet jäävät kuntiin projektin päättyttyä.

Projektissa tehdään yhteinen luontokasvatuksen kehittämissuunnitelma, joka on helppo päivittää vuosittain. Oppimispaketteihin liittyvä materiaali on saatavissa verkkosivuilta. Kun oppimisympäristö laajenee koulun ulkopuolelle, tukee tämä sekä kansallisten ohjelmien että kunta- ja koulukohtaisten opetussuunnitelmien tavoitteiden toteutumista. Yksittäisen kasvattajan näkökulmasta hanke helpottaa opetuksen suunnittelua ja käytäntöä, kun tarjolla on opetusmateriaalia ja tukea opetukseen. Verkkosivujen kautta tieto löytyy helposti yhdestä osoitteesta. Tätä kautta tiedon ja hyvien luontokasvatuksen käytäntöjen jakaminen on helppoa.

Hankkeen tulokset hyödyttävät laajaa toimijakuntaa; ensisijaisesti lapsia, nuoria, opettajia ja päiväkotien henkilökuntaa, myös matkailuyrittäjät ja yhdistykset voivat hyödyntää tuotettua opetusmateriaalia lähinnä lapsille suunnatussa ohjelmatarjonnassa.

10. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA, RAPORTOINTI JA TOIMINNAN ARVIOINTI

10.1 Miten projektin toimintaa arvioidaan ja miten asiakaspalaute kerätään?

Hankkeen toteutumista seurataan hankkeen ohjausryhmässä ja luontokasvatuksen yhteistyöryhmissä kohdassa 7.4 kerrotuin mittarein. Lisäksi opetuspakettien laatua seurataan kyselyin.

Koordinaattori laatii hankkeen väli- ja loppuraportit sekä vastuuviranomaiselle että ohjausryhmälle.

Hankkeen ohjausryhmässä valvotaan säännöllisesti pidettävissä kokouksissa hankkeen etenemistä, tavoitteiden toteutumista ja kustannusten toteutumista rahoitussuunnitelman mukaisesti.

11. TIEDOTUS JA TULOSTEN LEVITTÄMINEN

11.1 Miten projektista tiedotetaan?

Pääasialliset tiedotuskanavat ovat maakunnalliset ja paikalliset lehdet sekä hankkeen omat (pilottikuntien verkkosivujen yhteydessä) ja ELY-keskuksen verkkosivut. Lapin radioon ja TV:n Pohjois-Suomen uutisiin pyritään saamaan juttu kv-seminaarista tai työpajapäivistä.

11.2 Aikataulutettu suunnitelma projektin tuloksista tiedottamisesta ml. hyvät käytännöt

2010 syksy: Hankkeen käynnistyminen ja tavoitteet. Ohjausryhmän kokoaminen. Toimintamalli luontokasvatusyhteistyölle. Aloitetaan oppimisympäristöjen inventoinnit (koulujen ja päiväkotien lähiluonto). Tiedotetaan hankkeen tavoitelluista päämääristä mediassa.

2011: Luontokasvatuksen yhteistyöryhmän työskentely, kehittämissuunnitelma. Luontokasvatuksen verkkosivujen valmistuminen. Opetuspakettien kasaaminen ja pilotointi. Hanke-esitys. Kv-seminaari ja maakunnallinen työpaja. Tiedotetaan aiheista ja jo saavutetuista tuloksista mediassa sekä verkkosivuilla.

2012: Päättötyöpaja: syntyneet tulokset ja opetuspaketeista saadut kokemukset. Päättötyöpaja ja tuloksista tiedottaminen verkkosivujen lisäksi laajalti myös mediassa aloitetaan. Luontokasvatuksen yhteistyöryhmät jäävät pysyviksi ja jatkavat toimintaansa ja tulosten hyödyntämistä jatkossakin. Opetuspaketteihin tuotettu materiaali on pysyvää, ja päiväkotien ja koulujen käytössä hankkeen jälkeenkin.

2013: Hanke päättyy. Tiedottaminen maakunnallisessa mediassa jatkuu hankkeen päättymiseen saakka.

12. HALLINTOON LIITTYVÄT TOIMENPITEET PROJEKTIN PÄÄTTYTTYÄ

12.1 Kenen haltuun projektille hankitut materiaalit, tarvikkeet ja laitteet jäävät projektin päätyttyä ja missä säilytetään kirjanpitoaineisto?

Kirjanpitoaineisto säilytetään Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Hankkeessa käytetyt pohjamateriaalit jäävät projektin päätyttyä Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen haltuun. Opetuspaketteihin liittyvä välineistö jäävät Rovaniemen, Pelkosenniemen ja Kemijärven kuntiin (koulut/päiväkodit), joista ovat lainattavissa edelleen muidenkin päiväkotien, kerhojen ja koulujen käyttöön. Verkkosivut jäävät kuntien verkkosivujen yhteyteen.

13. KUSTANNUSARVION TIIVISTELMÄ (täydellinen kustannusarvio taustalomakkeissa)

Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat kustannukset

Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy alv.

Kaikki kustannukset ilmoitetaan todellisiin kustannuksiin perustuen.

	2010 - 2013 yhteensä
1. Henkilöstökustannukset	208 730
2. Ostopalvelut	5 750
3. Matkakustannukset	13 000
4. Kone- ja laitehankinnat	1 590
5. Rakennukset ja maa-alueet	0
6. Vuokratkustannukset	400
7. Toimistokulut	1 470
8. Muut kustannukset	11 650
9. Luontoissuoritukset	0
10. Välilliset kustannukset	
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	242 590
11. Tulot	350
NETTOKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	242 240

14. RAHOITUSSUUNNITELMAN TIIVISTELMÄ (täydellinen rahoitussuunnitelma taustalomakkeissa)

Rahoitus toteuttajan maksamiin kustannuksiin

	2010 - 2013 yhteensä
1. Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	198 352
2. Kuntien rahoitus	15 003
3. Muu julkinen rahoitus	26 000
4. Yksityinen rahoitus	2 885
RAHOITUS YHTEENSÄ	242 240

15. MUUN KUIN TÄLLÄ HAKEMUKSELLA HAETUN EAKR:N JA VALTION RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMINEN

15.1 Onko rahoitussuunnitelmassa esitetyistä muun julkisen rahoituksen, kuntarahoituksen ja yksityisen rahoituksen osuuksista olemassa sitovia sopimuksia tai aiesopimuksia?

Sitoumukset ja yhteistyösopimukset yhteistyökumppaneiden välillä on allekirjoitettu ja toimitettu rahoittajalle.

15.2 Onko projektiin haettu rahoitusta erillisellä hakemuksella muilta rahoittajilta? Mistä ja milloin rahoitusta on haettu? Paljonko rahoitusta on myönnetty?

Ei ole

15.3 De minimis -sääntöselvitys

Ei kuulu De minimis -sääntöselvityksen piiriin.

16. LIITTEET

16.1 Pakolliset liitteet

Liite	toimittamatta	paperilla	sähköisenä	ei koske hakijaa	sisältyy edellä mainittuun rekisteriotteeseen
Kauppa- yhdistys- tai säätiörekisteriote	..	ý	..	..	..
Verovelkatodistus	..	ý	..	..	..
Selvitys nimenkirjoitusoikeuksista	..	..	ý	..	..

16.2 Muut hakijan omat liitteet

Liite	paperilla	sähköisenä
Liite 1.	..	ý
Liite 2.	..	ý
Liite 3.	..	ý
Sitoumus Rovaniemi	..	ý
Sitoumus Lapin luontopalvelut	..	ý
Sitoumus Pelkosenniemi	..	ý
Sitoumuslomake Lapin luonnonsuojelupiiri	..	ý
Yhteistyösopimus pohja/allekirjoitettu tulee paperisena	..	ý
Uusi sitoumus, Rovaniemi	..	ý
Uusi sitoumus, Lapin luonnonsuojelupiiri	..	ý
Uusi sitoumus, Metsähallitus	..	ý
uusi sitoumus Pelkosenniemi	..	ý
Varustepankki Rovaniemelle	..	ý
Kaukoputki Pelkosenniemelle, perustelut	..	ý
Tutkimusreput päiväkodeihin, Roi ja Pelkosenniemi	..	ý
Kemijärvi, yhteistyösopimus	..	ý
kemijärvi, sitoumus	..	ý
Välineistö, Kemijärvi	..	ý
ELY, työjärjestys, liite 1	..	ý
ELY, työjärjestys, liite 2	..	ý
LIITE 4. Projektimuutokset	..	ý

HAKEMUKSEN KÄSITTELYN EHDOT

Hakija suostuu siihen, että tämä hakemus voidaan siirtää tai jäljentää valtion- ja aluekehitysviranomaisille sekä kaikille rahoitussuunnitelmassa ilmoitetuille tahoille ja asiantuntijalausannon antamista varten muullekin tarpeelliselle taholle. Hakija vastaa kuitenkin hakemuksen hallintolain mukaisesta vireillepanosta toimivaltaisessa viranomaisessa.

Hakija on tutustunut tähän hakemuslomakkeeseen olennaisesti liittyvään täyttöohjeeseen ja noudattanut siinä annettua ohjeistusta hakemuslomaketta täyttäessään. Hakija tietää, että tuen myöntämisen ehdot saattavat muuttua rahoitushakemuksen vireille tulon, rahoituspäätöksen ja hankkeen mahdollisen aloittamisen jälkeen ja ettei valtionapuviranomainen vastaa siitä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Hakemuksen allekirjoittaja vakuuttaa, että hakemuksessa mainitut henkilöt ovat kirjallisesti suostuneet tässä hakemuksessa esiintyvien tietojen rekisteröimiseen rakennerahasto-ohjelmien seurannan tietojärjestelmiin henkilötietolain (523/1999) mukaisesti. Hakija vakuuttaa, että hakemuksessa on ilmoitettu tätä hanketta koskevat muut rahoitushakemukset ja/tai -päätökset. Hakija sitoutuu toteuttamaan hankkeen tässä hakemuksessa ilmoittamiensa tietojen mukaisesti ja vakuuttaa nämä tiedot oikeiksi.

Hakija on tietoinen siitä, että asiakirjoihin, jotka ovat viranomaisen hallussa, noudatetaan lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999). Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, sovelletaan rakennerahastolakia (1401/2006).

Hakija on tietoinen siitä, että hakemuksen jättäminen merkitsee myös sen hyväksymistä, että hakemuksessa esitetyt tiedot julkaistaan komission asetuksen (EY) N:o 1828/2006 7 artiklassa tarkoitetussa tuensaajien luettelossa, jossa julkaistaan sähköisesti tai muulla tavalla luettelo tuensaajista, toimien nimistä ja toimille osoitetun julkisen rahoituksen määrästä. Hakija hyväksyy myönteisen rahoituspäätöksen saaneiden projektien tiivistelmien julkaisemisen rakennerahastotietopalvelussa Internetissä. Allekirjoituksellaan hakija hyväksyy julkistamisen.

Ennen rahoituspäätöstä hakija toteuttaa hanketta omalla vastuullaan.

Päiväys ja hakijaorganisaation allekirjoitus (hakijatahon nimenkirjoitusoikeuden omaava henkilö)

30.03.2012

Pirkko Posio

Luonnonsuojelupäällikön sijainen, ympäristöpäällik

13. KUSTANNUSARVIO

13. Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat kustannukset

Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettavaan kustannuksiin sisältyy alv.

Kaikki kustannukset ilmoitetaan todellisiin kustannuksiin perustuen.

13.1 Henkilöstökustannukset (palkat, palkkiot, lomapalkat, eläkevakuutus-, tel-, sotu-, ym. pakolliset henkilövakuutusmaksut jne.)

Kokoaikainen / osa-aikainen	Henkilötyökk	Tehtävät	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
kokoaikainen	15	Projektipäällikkö	6 022	28 000	48 000	12 001	94 023
kokoaikainen	13	Hankesuunnittelija/sihtööri	0	20 000	36 000	0	56 000
osa-aikainen	4	Erikoissuunnittelija (MH)	0	8 472	8 886	0	17 358
osa-aikainen	1	Asiantuntemustyö/Lapin ls-piiri	169	701	1 315	0	2 185
osa-aikainen	1	Opettajat/Pelkosenniemi	0	1 000	0	0	1 000
osa-aikainen	4	Opettajat/Rovaniemi	0	4 000	4 500	500	9 000
osa-aikainen	4	Erikoissuunnittelija/Metsähallitus	1 486	9 972	8 486	0	19 944
osa-aikainen	2	Asiantuntemustyö/ELY	400	3 000	2 600	0	6 000
osa-aikainen	1	Esitteen suunnittelu ja työstäminen	0	1 220	0	0	1 220
osa-aikainen	2	Opettajat/ Kemijärvi	0	0	2 000	0	2 000
Yhteensä	47		8 077	76 365	111 787	12 501	208 730

13.2 Ostopalvelut (ulkopuolisilta palveluntuottajilta ostettavat palvelut)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Käännöstyöt	0	0	0	0	0
Hanke-esitteen taitto ja painokustannukset	0	0	0	0	0
Opetusmateriaalin kuvitus ja taitto	0	0	0	0	0
Luennoijien/kouluttajien palkkiot	0	2 500	2 750	500	5 750
Yhteensä	0	2 500	2 750	500	5 750

13.3 Matkakustannukset (koti- ja ulkomaan matka- ja majoituskustannukset)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Ulkomaan matka					
Ulkomaan matkat yhteensä	0	0	0	0	0
Kotimaan matka					
Projektikoordinaattorin matkakulut	20	1 000	1 000	160	2 180
Hankesuunnittelijan matkat	0	1 100	1 000	0	2 100
Koulutusmatkakulut	270	2 100	1 750	200	4 320
Maakunnalliset työpajat -matkakulut	0	0	0	0	0
Kv-seminaari	0	4 400	0	0	4 400
Kotimaan matkat yhteensä	290	8 600	3 750	360	13 000
Yhteensä	290	8 600	3 750	360	13 000

13.4 Kone- ja laitehankinnat (isot aineelliset hankinnat)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Kannettava tietokone*1	1 590	0	0	0	1 590
Yhteensä	1 590	0	0	0	1 590

13.5 Rakennukset ja maa-alueet

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Yhteensä	0	0	0	0	0

13.6 Vuokrat (tila- ja laitevuokrat)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Työpajojen tilavuokrat	0	0	400	0	400
Kv-seminaarin tilavuokrat	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	400	0	400

13.7 Toimistokulut (puhelin-, posti-, yms. kulut)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Puhelinkulut	90	580	600	100	1 370
Aineiston postitus- ja materiaalikulut	0	0	100	0	100
Yhteensä	90	580	700	100	1 470

13.8 Muut kustannukset

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Kokouskulut, tarjoilut (sis. työpajat)	20	800	900	170	1 890
Kv-seminaarin tarjoilut	0	2 100	0	0	2 100
Tilintarkastus	0	0	2 000	0	2 000
Tekijänoikeusmaksut	0	0	0	0	0
Muut mahdolliset kustannukset (mm.työterveysmenot)	0	410	600	200	1 210
Varustenpankin välineistö, Rovaniemi	0	0	2 000	0	2 000
Kaukoputki, Pelkosenniemi	0	0	1 100	0	1 100
Kemijärvi, välineistö	0	0	600	0	600
Tutkimusreput päiväkoteihin 6 kpl, Roi ja Pelkosenniemi	0	0	750	0	750
Yhteensä	20	3 310	7 950	370	11 650

13.9 Luontoissuoritukset (talkootyö ja muut luontoissuoritukset)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Tehtävä työ					
Tehtävä työ yhteensä	0	0	0	0	0
Muut luontoissuoritukset					
Muut luontoissuoritukset yhteensä	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

13.10 Välilliset kustannukset

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Prosenttimääräiset välilliset kustannukset					
Yhteensä	0	0	0	0	0

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Projektin kokonaiskustannukset	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
1. - 10. Yhteensä	10 067	91 355	127 337	13 831	242 590

13.11 Tulot

Tulo	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Osallistumismaksut, kv-seminaari 9/11	0	350	0	0	350
Yhteensä	0	350	0	0	350

NETTOKUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Rahoitettavat kustannukset yhteensä	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
12. - 22. Yhteensä	10 067	91 005	127 337	13 831	242 240

14. RAHOITUSSUUNNITELMA

14. Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat rahoituserät

14.1 Haettava EAKR- ja valtion rahoitus

Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Yhteensä	7 396	68 974	108 151	13 831	198 352

14.2 Kuntien rahoitus

Kuntien rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Omarahoitus (kunta osallistuu projektiin itse)	600	5 100	6 300	0	12 000
Muu kuntien rahoitus (kuntien avustus projektille)	0	2 003	1 000	0	3 003
Luontoissuoritukset, tehtävä työ	0	0	0	0	0
Luontoissuoritukset, aineet ja tarvikkeet	0	0	0	0	0
Yhteensä	600	7 103	7 300	0	15 003

14.3 Muu julkinen rahoitus

Muu julkinen rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Muu julkinen rahoitus	1 886	13 028	11 086	0	26 000
Yhteensä	1 886	13 028	11 086	0	26 000

14.4 Yksityinen rahoitus

Yksityinen rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Omarahoitus	185	1 900	800	0	2 885
Muu yksityinen rahoitus	0	0	0	0	0
Luontoissuoritukset, tehtävä työ	0	0	0	0	0
Luontoissuoritukset, aineet ja tarvikkeet	0	0	0	0	0
Yhteensä	185	1 900	800	0	2 885

RAHOITUSSUUNNITELMA YHTEENSÄ

Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat rahoituserät	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
1. - 4. Yhteensä	10 067	91 005	127 337	13 831	242 240